

कांग्रेस कचिंगल सतहमा

नयाँ दल खोल्न देउवा समूहमा दबाब

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाली कांग्रेसका सभापति गगन थापाले केन्द्रीय समिति विस्तार गरेसँगै असन्तुष्ट पक्ष रूढ बनेको छ। विशेष महाधिवेशन बहिष्कार गरेको देउवा समूह र शेखर समूहले गगनको कार्यशैलीप्रति रोप प्रकट गर्दै यसले बृहत् एकतामा ठेस पुग्ने बताएका हुन्।

सोमबार सभापति थापाले पूर्वसभापति शेरबहादुर देउवा समूह र नेता डा शेखर कोइराला समूहका १९ जनालाई केन्द्रीय सदस्यमा मनोनीत गरेपछि कांग्रेस कचिंगल सतहमा आएको हो। कांग्रेस नेता डा. कोइरालाले यस्तो कार्यले बृहत् एकतामा ठेस पुगेको बताएका छन्।

पार्टीले घोषणा गरेको १५औं महाधिवेशन एकताको महाधिवेशन हुनुपर्नेमा गगन एकलै अधि बढेको कोइरालाले टिप्पणी छ। 'केन्द्रीय समितिमा गरिएको १९ जनाको मनोनयनले पार्टीको बृहत्तर एकतामा ठेस पुगेको छ,' कोइरालाले भनेका छन्, 'नेपाली कांग्रेसको १४औं महाधिवेशनपछि नवीकरण गरिएका र नयाँ वितरण गरिएका क्रियाशील सदस्यताको आधारमा नै पार्टीको १५औं महाधिवेशन (एकता महाधिवेशनका रूपमा) सम्पन्न गरिनुपर्छ। कांग्रेस एकताको मुख्य आधार यो हुनुपर्छ।'

गत पुस मसान्तमा सम्पन्न विशेष महाधिवेशनमा देउवा समूह र शेखर समूह छुटेका थिए। उक्त महाधिवेशनले १३४ जनाको कार्यसमिति चयन गरेको थियो। छुटेका समूहलाई समेट्न कांग्रेसले सभापति थापालाई जिम्मेवारी दिएको थियो। पार्टीको आन्तरिक कलहले तल्लो तहसम्म असर पुगेपछि सभापति थापाले एकताका लागि पछिल्लो दिन पार्टीका पूर्वउपसभापति पूर्णबहादुर थापासँग वैशाखमै दुईपटक भेटेका थिए। उक्त भेटमा एकताका लागि सहमति

जुटेको बताइएको थियो।

तर केन्द्रीय समिति विस्तारपछि खड्काले पनि आफूसँग यसबारे कुनै परामर्श नभएको दावी गरेका छन्। शेखरको बोलीमा लोली मिलाउँदै खड्काले गगनको कार्यशैलीले एकतामा ठेस पुगेको बताएका छन्। 'सबैमा प्रस्ट होस्, हिजो वैशाख २८ गते गरिएको भनिएको केन्द्रीय कार्यसमितिको मनोनयन सम्बन्धमा मसँग कुनै छलफल परामर्श भएको छैन, मेरो जानकारीमा छैन। मेरो प्रस्ट मत छ- २८ गतेको निर्णयले पार्टीको बृहत् र सम्पूर्ण एकता गर्नुपर्ने उद्देश्यमा ठेस पुग्न गएको छ,' खड्काले भनेका छन्।

खड्काले यतिवेला देउवा समूहको नेतृत्व गरिरहेका छन्। मनोनीत १९ केन्द्रीय सदस्यमा देउवा समूहबाट ११ जना र शेखर समूहबाट आठ जना छन्। पछिल्लो भेटमा आफूले सभापति थापा र उपसभापति विश्वप्रकाश शर्मालाई पार्टी एकतामा ध्यान दिन आग्रह गरेको खड्काले दावी गरेका छन्। 'पार्टीको बृहत् र सम्पूर्ण एकता गर्ने जिम्मेवारी मुलतः गगनजीको र दोस्रोमा विश्वजीको हातमा छ, त्यसमा हामी अरूको सहयोगी भूमिका हुन्छ। समय कम छ, पार्टीलाई सम्पूर्ण रूपमा एक बनाउने अभियानमा जाउँदैछौं लाग्नुहोस् भनेर अनुरोध गरेको थिए,' खड्काले भनेका छन्।

नयाँ पार्टी खोल्न दबाब

कांग्रेसमा विशेष महाधिवेशन अस्वीकार गरेका नेताहरूले देउवा समूह र शेखर समूहमा नयाँ दल खोल्न दबाब दिन थालेका छन्। विशेष गरी प्रकाशमान सिंह, कृष्णप्रसाद सिटौला र विमलेन्द्र निधि नयाँ दल खोल्नुपर्ने पक्षमा जोडतोडका साथ लागेका छन्। सभापति थापालाई अष्टेरोमा पार्न नयाँ दल नबनाई नहुने उनीहरूको मत छ।

मंगलबार धनुषा पुगेका कांग्रेस नेता निधिले गगन र विश्वलाई अब धेरै दिन पर्खन नसक्ने बताए। 'उनीहरूकै बनाइनुसार ४६ प्रतिशत महाधिवेशन प्रतिनिधि बाहिर छन्। उनीहरूलाई समेट्न अहिलेसम्म कुनै प्रयास भएको छैन। पूर्णबहादुर खड्का र शेखर कोइरालासँग गगन थापा र विश्वप्रकाश शर्माको शिफ्टाचार भेटमात्र भएको हो। उहाँहरूले प्रस्ताव लिएर आउँछौं भन्नुभएको छ, तर अहिलेसम्म आउनुभएको छैन। हामी अब धेरै दिन पर्खिन सक्दैनौं,' निधिले जनकपुरधाम पुगेर भने।

मंगलबार नै विराटनगरमा भएको देउवापक्षको कोशीस्तरीय भेलामा सिटौलाले जेट १० गतेभित्रै नयाँ दल खोल्नुपर्ने बताएका छन्।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

सबैमा प्रस्ट होस्, हिजो वैशाख २८ गते गरिएको भनिएको केन्द्रीय कार्यसमितिको मनोनयन सम्बन्धमा मसँग कुनै छलफल, परामर्श भएको छैन, मेरो जानकारीमा छैन।

पूर्णबहादुर खड्का पूर्वकार्यवाहक सभापति

केन्द्रीय समितिमा गरिएको १९ जनाको मनोनयनले पार्टीको बृहत्तर एकतामा ठेस पुगेको छ।

डा. शेखर कोइराला पूर्वकेन्द्रीय सदस्य

पूर्णबहादुर खड्का र शेखर कोइरालासँग गगन थापा र विश्वप्रकाश शर्माको शिफ्टाचार भेटमात्र भएको हो। उहाँहरूले प्रस्ताव लिएर आउँछौं भन्नुभएको छ, तर अहिलेसम्म आउनुभएको छैन। हामी अब धेरै दिन पर्खिन सक्दैनौं।

विमलेन्द्र निधि पूर्वउपसभापति

के गर्ने हो जेट १० गतेभित्रै गरिसकौं। त्यो भन्दा उता ढिलो हुन्छ।

कृष्णप्रसाद सिटौला पूर्वमहासचिव

रास्वपालाई दाहालले पढाए, थापाले चिढाए, भीष्मराजले सम्झाए

हार सहन जति गाह्रो हुन्छ, जित पचाउन त्योभन्दा गाह्रो हुन्छ। संख्या कहिल्यै स्थायी हुँदैन, न त जनताको समर्थन निःसर्त हुन्छ। त्यो हामीबाट सिक्नुोस्, इतिहासबाट सिक्नुोस्।

पुष्पकमल दाहाल नेता, नेकपा संसदीय दल

लाई पाठ सिकाएका छन्। सोमबार संयुक्त सदनमा राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा प्रधानमन्त्री शाह बीचैमा निस्किएको घटना सम्मानित संसद्मा सुहाउँदो नभएको पूर्वप्रधानमन्त्री एवं नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा)का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालको भनाइ थियो। 'यो सम्मानित संसद् लोकतन्त्रको आधारस्तम्भमात्र होइन, नागरिक सम्पुर्णताको सबैभन्दा ठूलो प्रयोगस्थल हो। यहाँ निषेध, अपमान र प्रतिशोध होइन कि सहमति, सहकार्य र आपसी विश्वासले प्रार्थमिकता पाउनुपर्छ,' नेकपा संसदीय दलका नेतासमेत रहेका दाहालले भने।

अहिले संसद्मा रास्वपाको करिब दुईतिहाइ नजिकको बहुमत छ। बहुमतको दम्भ हो भने यो अहंकार तुरुन्तै त्याग्नसमेत दाहालले रास्वपालाई आग्रह गरे। 'हार सहन जति गाह्रो हुन्छ, जित पचाउन त्योभन्दा गाह्रो हुन्छ। ६४ सालमा धेरै मत ल्याएर भाँडामा न भुइँसा भएको पार्टीको नेता पनि मै हुँ,' दाहालले भने, 'जनताको त्यो विश्वास हाम्रो आफ्नै कमजोरीको शिकार भयो। संख्या कहिल्यै स्थायी हुँदैन, न त जनताको समर्थन निःसर्त हुन्छ। त्यो हामीबाट

सिक्नुोस्, इतिहासबाट सिक्नुोस्।' कांग्रेस संसदीय दलका नेता भीष्मराज आइडेम्बेले प्रधानमन्त्री शाहको स्वास्थ्य परीक्षण गर्न माग गरे। राष्ट्रपतिले नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा प्रधानमन्त्री बीचैमा उठेर हिँड्नु दुर्भाग्य भएको तर्क गरे। 'आफ्नै सरकारको नीति कार्यक्रम संसद्मा पेस भइरहँदा संसारको कुन देशको प्रधानमन्त्री बीचैमा उठेर हिँडे? त्यसैले म सरकारलाई आग्रह गर्दछु, उहाँको स्वास्थ्यमा अचानक कुनै प्रतिकूल अवस्था बनेको हो भने, भएको के हो अचानक स्वास्थ्य परीक्षण गरेर संसद्लाई जानकारी गराइयोस्!' आइडेम्बेले भने, 'हुनसक्छ, सत्ताको भारी अपेक्षा गरिभन्दा धेरै ठूलो भएर होला, हाम्रा युवा प्रधानमन्त्रीको मन स्थिर र शान्त नदेखिएको। खेर, जे होस्, प्रधानमन्त्रीले अहंकार र मर्यादाहीन व्यवहार प्रदर्शन गर्नु दुर्भाग्य हो।' प्रधानमन्त्रीको यस्तो व्यवहारले जनताको मन कूटिएको उनको तर्क थियो। 'हिजोको उहाँको व्यवहारले जनताको मन कूटिएको छ। देशको शिर झुकेको छ। यो सदनको गरिमा र इज्जतमा दाग लागेको अनुभूति हामीलाई भएको छ,' नेता आइडेम्बेले भने।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

आफ्नै सरकारको नीति कार्यक्रम संसद्मा पेस भइरहँदा संसारको कुन देशको प्रधानमन्त्री बीचैमा उठेर हिँडे? हुनसक्छ, सत्ताको भारी अपेक्षा गरिभन्दा धेरै ठूलो भएर होला, हाम्रा युवा प्रधानमन्त्रीको मन स्थिर र शान्त नदेखिएको। प्रधानमन्त्रीले अहंकार र मर्यादाहीन व्यवहार प्रदर्शन गर्नु दुर्भाग्य हो।

गीष्मराज आइडेम्बे नेता, काँग्रेस संसदीय दल

रास्वपा राजनीतिक नेतृत्वको दृष्टिकोणले सुसंगत वैज्ञानिक विचारधारामा आधारित दल होइन। यो आक्रामक, अप्रत्यासित रूपमा उत्पन्न भएको अति महत्त्वाकांक्षी अराजक जमातको अस्थायी गठजोड हो।

रामबहादुर थापा नेता, एमाले संसदीय दल

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- मंगलबार सदनमा नीति तथा कार्यक्रममाथि छलफलको कार्यतालिका थियो। सोमबार सरकारले प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रममाथि छलफल गर्दै गर्दा प्रतिपक्षी दलका नेताहरूले प्रधानमन्त्री वल्लेभ शाह र उनको दल राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघमा विवाद

असन्तुष्ट पक्षद्वारा कार्यसमिति विघटनको घोषणा, अध्यक्ष गुरु भन्छन्- स्वार्थ समूहको फण्डामात्रै हो

विधानतः वर्तमान कार्यसमिति विघटन भएको छ। अब विशेष साधारणसभा बोलाएर चुनाव हुन्छ। जेठको १४ गते चुनाव हुने प्रकृति पक्का भएको छ।

मधुकर रिजाल सदस्य, प्रबन्ध समिति

संघको बहुमत संख्या हामीसँग हुँदाहुँदै कसरी विघटन हुन्छ? विधि, प्रक्रिया र विधानविपरीत गएर विघटनको घोषणा गरिएको छ। यो स्वार्थ समूहले फण्डा रचेको हो।

गुनवन्त गुरुड अध्यक्ष

ममता थापा

काठमाडौं- नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघभित्रको विवाद थप उत्कर्षमा पुगेको छ। असन्तुष्ट पक्षले वर्तमान कार्यसमिति विघटनको घोषणा गरेको छ। अध्यक्ष भुवनसिंह गुरुडले भने उक्त घेपणालाई 'स्वार्थ समूहको फण्डा' भन्दै अस्वीकार गरेका छन्। अध्यक्ष गुरुडसँग असन्तुष्ट बन्दै राजीनामा दिएको पक्षलेले सोमबार

मध्यराति संघ विघटन भएको घोषणा गरेको हो। संघको विधानअनुसार वर्तमान कार्यसमिति विघटन भएको जानकारी मंगलबार जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौंलाई गराएको जनाइएको छ। संघको विधानको दफा २६ (४) (ख) को प्रावधान देखाउँदै विघटन घोषणा गरिएको हो, जसमा कार्यसमितिको विघटनसम्बन्धी व्यवस्था छ। 'कार्यसमितिका दुईतिहाइ पदाधिकारीहरूले सामूहिक राजीनामा दिएमा कार्यसमिति

स्वतः विघटन हुने छ र सोही दिन सल्लाहकारहरूको रोहवरमा एक सात सदस्यीय प्रबन्ध समिति खडागरी प्रबन्ध समितिले २१ दिनभित्र विशेष साधारणसभा बोलाइ सोही दिन निर्वाचन सम्पन्न गराउने छ,' विधानको उक्त दफामा उल्लेख छ। गुरुड नेतृत्वको कार्यसमितिका सात जना पदाधिकारीमध्ये पाँच जनाले गत वैशाख १४ गते सामूहिक राजीनामा दिएका थिए। राजीनामा बुझाएकाहरूमा कार्यसमितिका प्रथम उपाध्यक्ष सुजितकुमार श्रेष्ठ,

तृतीय उपाध्यक्ष वैकुण्ठप्रसाद पौडेल, महासचिव महेशकुमार बस्नेत, सचिव कुन्दादोर्जे डिम्बोङ र कोषाध्यक्ष धनमाया सिंजाली रहेका छन्। कार्यसमिति विघटन घोषणा गरेको पक्षले संघका सल्लाहकार तथा निवर्तमान अध्यक्ष राजेन्द्र भण्डारीको संयोजकत्वमा सात सदस्यीय प्रबन्ध समिति गठन गरिएकोसमेत जानकारी दिएको छ। प्रबन्ध समितिमा पूर्वअध्यक्ष विमल ढकाल, जनक रावल, धनलाल जैसी, मधुकर रिजाल, विनोदजंग केसी र वरिष्ठ अधिवक्ता शम्भु निरौला समेटिएका छन्।

प्रबन्ध समितिले चुनावको तयारीका लागि आवश्यक छलफल थालिसकेको समितिका सदस्य मधुकर रिजालले बताए। 'विधानतः वर्तमान कार्यसमिति विघटन भएको छ। अब विशेष साधारणसभा बोलाएर चुनाव हुन्छ। जेठको १४ गते चुनाव हुने लगभग पक्का भएको छ,' रिजालले भने। अध्यक्ष गुरुडको साथमा रहेका द्वितीय उपाध्यक्ष देवकुमार खोखालीले भने जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट प्रतिकूल निर्णय आए अदालत जाने बताए।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

अध्यागमनसम्बन्धी कानूनको मस्यौदा तयार

अनुसन्धान अधिकृतलाई नेपाल प्रहरीसरहको अधिकार प्रस्ताव

- मस्यौदामा सात दिनभित्र सुफाव दिन आग्रह
- विदेशीको नेपालमा प्रवेश, उपस्थिति र नेपालबाट हुने प्रस्थानलाई नियमित तथा व्यवस्थित गर्न प्रचलित कानून संशोधन र एकीकरण गर्न लागिएको उल्लेख

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरकारले अध्यागमनसम्बन्धी कानूनलाई संशोधन तथा एकीकरण गर्न बनेको विधेयकको मस्यौदा तयार पारेको छ। गृह मन्त्रालयले अध्यागमनसम्बन्धी कानूनलाई संशोधन तथा एकीकरण गर्न बनेको विधेयकको मस्यौदामाथि सुफाव दिन सर्वसाधारणसँग अनुरोध गरेको छ। मन्त्रालयले मंगलबार उक्त मस्यौदा सार्वजनिक गर्दै सात दिनभित्र सुफाव दिन अनुरोध गरेको छ। प्रस्तुत विधेयकको मस्यौदा उपर विधायन ऐन, २०२१ को दफा ६ को उपदफा (२) बमोजिम विधेयक तर्जुमा गर्नुको कारण र

एक लाखभन्दा बढी विदेशी नागरिकको अभिलेख संकलन

अध्यागमन विभागले विदेशी नागरिक अनुमन प्रणाली (एफएनएमआइएस) कार्यान्वयनको प्रगतिबारे समीक्षा गरेको छ। मंगलबार यहाँ आयोजित छलफलमा हालसम्म होटल, एजेन्सी, आन्तरिक विमान कम्पनी र

विदेशी नागरिकलाई सेवा प्रवाह गर्न एक हजार ५४३ वटा सेवा प्रदायक यस प्रणालीमा आवद्ध भएका विभागले जानकारी दिएको हो। प्रणालीमा ९४ वटा होटलमात्र आवद्ध भएका पनि जानकारी दिइयो।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

त्यसले पार्ने प्रभावका सम्बन्धमा सम्बन्धित सरोकारवाला सबै र सर्वसाधारणको राय माग गरिएको विभागको सूचनामा भनिएको छ। ३५ बुँदे मस्यौदाको प्रस्तावनामा विदेशीको नेपालमा प्रवेश, उपस्थिति र नेपालबाट हुने प्रस्थानलाई नियमित तथा

व्यवस्थित गर्न प्रचलित कानून संशोधन र एकीकरण गर्न बाञ्छनीय भएकाले ऐन बनाइएको उल्लेख छ। उक्त मस्यौदाको बुँदा नम्बर ४ मा अध्यागमन अधिकृतले विदेशीलाई नेपालमा प्रवेशका लागि कूटनीतिक भिसा, औपचारिक,

क्रमशः पृष्ठ २ मा

'ननग्रेडेड' विद्यार्थीका लागि पूरक परीक्षा तयारी कक्षा सञ्चालन गरिने

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधिमन्त्री समित्त पोखरेलले माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (एसइई) मा 'ननग्रेडेड' विद्यार्थीका लागि पूरक परीक्षा तयारी कक्षा सञ्चालन गरिने बताएका छन्।

प्रतिनिधिसभाको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समितिको मंगलवारको बैठकमा मन्त्री पोखरेलले सरकारले एक महिनाभित्र परीक्षाको नतिजा सार्वजनिक गर्ने सरकारको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन भएको उल्लेख गर्दै अब परीक्षामा असफल हुने विद्यार्थीका लागि पूरक परीक्षा तयारी कक्षा सञ्चालन गरिने प्रतिबद्धता जनाएका छन्।

सोमवार प्रकाशित नतिजाअनुसार दुई लाख ८४ हजार १६० विद्यार्थी 'ग्रेडेड' भई ६५.९८ प्रतिशत विद्यार्थी सफल भएका छन्। एक लाख ४६ हजार ५०७ विद्यार्थी 'ननग्रेडेड' भएका छन्। 'ननग्रेडेड' भएका

विद्यार्थीले ग्रेडवृद्धि (मौका) परीक्षाको लाभ लिने छन्।

मन्त्री पोखरेलले देशभरका सम्पूर्ण विद्यालय भवन, खेलमैदान, शिक्षक,

कर्मचारी, विद्यार्थी र अन्य संरचनाको विस्तृत अध्ययन पूरा प्राप्त हुने तथ्यांक आधारमा विद्यालय बतार्ने सम्पूर्ण पूर्वाधार पुनर्संरचना गरिने बताए।

बैठकमा सांसदहरूले सुकुम्वासी वस्तीबाट विस्थापित बालबालिकाको पठनपाठका लागि सरकारले विशेष व्यवस्था गर्नुपर्ने, शिक्षा विधेयक तत्काल ल्याउनुपर्ने, खेलकूद विश्वविद्यालय स्थापना गरिनुपर्ने र विद्यार्थीहरूका लागि इ-बुकको व्यवस्था गर्न सरकारलाई सुझाव दिए।

सांसदहरूले विद्यालय खाजा कार्यक्रममा हुने गरेको अनियमितता रोक्न र विभिन्न १७ प्रकारका शिक्षाका समस्या समाधान गर्न सरकारले तत्काल कदम चाल्नुपर्ने विचार व्यक्त गर्दै व्यावसायिक र सीपमूलक शिक्षाका लागि विद्यालय तहको पाठ्यक्रम परिमार्जन गर्न सरकारको ध्यानाकर्षण गराए। शिक्षा मन्त्रालयका उच्च अधिकारीहरूले हालसम्म भए गरेका कार्यप्रगति विवरण पेस गर्दै देशभरका २७ हजार सामुदायिक विद्यालयमा दुई लाख २२ हजार १०५ शिक्षक तथा कर्मचारी रहेको जानकारी गराएका थिए।

सडक सुरक्षामा प्रविधि, जनचेतना र कानून कार्यान्वयनमा जोड

काठमाडौं (प्रस)- प्रतिनिधिसभा अन्तर्गतको पूर्वाधार विकास समितिको बैठकमा सांसदहरूले सडक दुर्घटना न्यूनीकरणका लागि प्रविधिमैत्री निगरानी प्रणाली, जनचेतना अभिवृद्धि तथा प्रभावकारी कानून कार्यान्वयनमा जोड दिएका छन्।

समितिका सदस्यहरूले सवारीको गति बढी हुँदा स्वचालितरूपमा सचेत गराउने डिजिटल उपकरण जडान गर्न सकिने र सडक सुरक्षालाई आधुनिक प्रविधिसँग जोडेर अघि बढाउनुपर्ने धारणा राखेका हुन्। बैठकमा समितिका सभापति आशिष गजुरेलले वार्षिक रूपमा तीन हजार जनाले सडक दुर्घटनामा ज्यान गुमाएकाले सडक सुरक्षासम्बन्धी नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिए।

सांसद बासना थापाले सडक सुरक्षासम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम प्रभावकारी बनाउनुपर्ने बताइन्। उनले कर्णाली प्रदेशमा रात्रिकालीन यातायात बन्द गरिएपछि दुर्घटना न्यूनीकरणमा सकारात्मक प्रभाव परेको उल्लेख गर्दै त्यसले जनजीवनमा पारेको प्रभावकोसमेत मूल्यांकन हुनुपर्ने बताइन्। सांसद राजेन्द्रकुमार राईले मोबाइल फोन प्रयोग तथा सवारी चलाउनुमा संगीत सुन्ने प्रवृत्तिको कारण पनि सडक दुर्घटना बढिरहेको बताए। उनले चालकको अनुशासन र

सचेतनामा विशेष ध्यान दिनुपर्ने आवश्यकता औल्याए। सांसद गोपाल शर्माले ग्रामीण क्षेत्रका सडक सुधारका लागि विशेष पहल आवश्यक रहेको बताए। उनले निगरानी प्रविधिमा लगानी गर्न सके सडक दुर्घटना न्यूनीकरणमा सहयोग पुग्ने धारणा राखे। सांसद शर्माले कर्णाली क्षेत्रमा रात्रिकालीन यातायात सञ्चालनका लागि सडक विस्तार

गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याए। सांसद आशा फाले सडक निर्माणका काम समयमै सम्पन्न हुनुपर्ने बताइन्। त्यसैगरी, सांसद राणु पाण्डेले सडक सुरक्षासम्बन्धी कानून कार्यान्वयनको अवस्थाबारे समग्र मूल्यांकन आवश्यक रहेको बताए। उनले जनशक्तिमैत्री बढाउनुभन्दा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग विस्तार गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

बैठकमा भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयका सचिव गोपालप्रसाद सिग्देलले पहिरोका कारण सडक सुरक्षामा थप चुनौती देखिएको बताए। उनले सडक किनारमा राखिने विज्ञापन सामग्रीलेसमेत दुर्घटना बढाउने गरेको उल्लेख गर्दै स्थानीय सडक सञ्चालन व्यवस्थामा स्थानीय तहले विशेष ध्यान दिनुपर्ने धारणा राखे। विषयविज्ञ भगवती सेठाले मोटरसाइडक तथा स्कुटरको प्रयोग बस्ने यात्रुलेसमेत हेल्मेट प्रयोग गरे दुर्घटना न्यूनीकरणमा सहयोग पुग्ने बताइन्।

कम्पनीको नाम परिवर्तन सम्बन्धी सूचना
प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०८३/०१/३०
 नेपाल एभरेस्ट वेस क्याम्प ट्रेकिङ कम्पनी प्रा. लि. को मिति २०८३/०१/२९ गते सम्पन्न विशेष साधारण सभाको निर्णय बमोजिम साविक कम्पनीको नाममा रहेको सम्पूर्ण चल अचल सम्पत्ति तथा तिर्नु व्यहोर्नु पर्ने कर, दायित्व आदि सबै परिवर्तित नामको कम्पनीले सक्ने व्यहोर्ने शर्तमा साविक नाम परिवर्तन गरी **नेपाल एभरेस्ट वेस क्याम्प प्रा. लि. (द्वारा नं. १५५६२४)** कायम गर्ने गरी मिति २०८३/०१/२९ गते श्री कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयबाट स्वीकृत प्राप्त भएकोले सर्वसाधारण तथा सरोकारवाला सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

दावी विरोध सम्बन्धी वैदेशिक रोजगार विभागको सूचना
दावी विरोध सम्बन्धी ३५ (पैसित) दिने सार्वजनिक सूचना
प्रकाशित मिति २०८३/०१/३० गते, बुधवार
 नेपाल सरकारबाट वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न इजाजत प्राप्त संस्था Stupa Overseas Services Pvt. Ltd. (ई.पं.नं.७०२/०६३/६४) को सञ्चालक/शेयरधनीले आफ्नो नाममा कायम रहेको शेयरहरू वा खा. नामसारी गरी पाउन कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयका नाममा सहमतिको सिफारिस गरी दिन यस विभागमा निवेदन दिएको हुँदा माग बमोजिम शेयर हक हस्तान्तरण तथा नामसारीको सहमति दिँदा कोही कसैको हक स्वामित्व तथा लेनदेनमा असर पर्ने भए वा कसैलाई मर्का पर्ने भएमा यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ (पैसित) दिनभित्र सबुद प्रमाण सहित वैदेशिक रोजगार विभागको संस्था दर्ता तथा सम्बन्ध शाखामा सम्पर्क गर्न आउनु हुन सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यस विभागको मिति २०८३/०१/२८ को निर्णयानुसार यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। अन्यथा माग बमोजिम शेयर नामसारीको लागि सहमति नै जाने व्यहोरा समेत यसै सूचनाबाट जानकारी गराइन्छ।

शेयर विक्रेताहरूको नाम र शेयर सङ्ख्या	शेयर खरिदकर्ताहरूको नाम र शेयर सङ्ख्या
१. राम चालिसे - ४०००० कित्ता	१. एपणध्वज खड्का - १०००० कित्ता
२. दिपेश खवास - १०००० कित्ता	२. मन्तोष साह - १०००० कित्ता
	३. अभिषेक पराजुली - १०००० कित्ता
	४. फलनया चन्नागाई - १०००० कित्ता
	५. सुनिल कुमार धिमरे - १०००० कित्ता

साउदीमा रोजगार कम्पनी: UNITED ARAB CONTRACTING, A BRANCH OF THE UNITED ARAB TRADING COMPANY
 पुर सल्लुमि मिति: २०८३/०१/२८
 LT. No. 341893
 पलाणी नं. ६०९५५३०६

रि. नं.	कामदारको पद	मान रकमा	मासिक तलब	अन्य रकम	प्रतिमास काम गर्ने दिन	समाप्त गर्ने मिति	समाप्त गर्ने स्थान	समाप्त गर्ने तारीख	समाप्त गर्ने स्थान
1	WAREHOUSE WORKERS	1	0	2000	८५५५७०	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन

अन्तरगतार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ ६ गते (20th May 2026) मा हुनेछ।

GREEN LIGHT OVERSEAS PVT. LTD.
 Basundhara-3, Kathmandu, Nepal, Tel: +977-1-590357, 590358, +977 985-138431
 Annex Rte 9251249354, Email: info@greenlight.com.np, Web: www.greenlight.com.np

जापानमा रोजगार कम्पनी: COOPERATIVE SOCIETY FORWARD
 पुर सल्लुमि मिति: २०८३/०१/२८
 LT. No. 341868
 पलाणी नं. ६०९५५३०६

रि. नं.	कामदारको पद	मान रकमा	मासिक तलब	अन्य रकम	प्रतिमास काम गर्ने दिन	समाप्त गर्ने मिति	समाप्त गर्ने स्थान	समाप्त गर्ने तारीख	समाप्त गर्ने स्थान
1	Book Binder-Offset Press Worker	2	0	165000	१५५५४८	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन

अन्तरगतार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ ६ गते (20th May 2026) मा हुनेछ।

Lucky Overseas Pvt. Ltd.
 Dhoabhat-3, Ringroad, Lalitpur, Nepal, 01-5153058 / 01-5153033
 Email: luckyoverseas1998@gmail.com | overseaslucky@gmail.com, Website: www.luckyoverseas.com

कुवेतमा रोजगार कम्पनी: SAFIR INTERNATIONAL HOTEL MANAGEMENT COMPANY
 पुर सल्लुमि मिति: २०८३/०१/२८
 LT. No. 337795
 पलाणी नं. ६०९५५३०६

रि. नं.	कामदारको पद	मान रकमा	मासिक तलब	अन्य रकम	प्रतिमास काम गर्ने दिन	समाप्त गर्ने मिति	समाप्त गर्ने स्थान	समाप्त गर्ने तारीख	समाप्त गर्ने स्थान
1	Indoor Cleaner	19	0	85	८२.०७०	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन

अन्तरगतार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ ६ गते (20th May 2026) मा हुनेछ।

NATIONAL CONSTRUCTION REAL ESTATE COMPANY
 पुर सल्लुमि मिति: २०८३/०१/२८
 LT. No. 334725
 पलाणी नं. ६०९५५३०६

रि. नं.	कामदारको पद	मान रकमा	मासिक तलब	अन्य रकम	प्रतिमास काम गर्ने दिन	समाप्त गर्ने मिति	समाप्त गर्ने स्थान	समाप्त गर्ने तारीख	समाप्त गर्ने स्थान
1	Welder	2	0	130	६३.३८०	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन
2	Shuttering Carpenter	10	0	130	६३.३८०	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन
3	Helper (Outdoor)	13	0	100	८६.८५५	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन

अन्तरगतार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ ६ गते (20th May 2026) मा हुनेछ।

FEWA OVERSEAS PVT. LTD.
 Kageshwari, Manohara-9, Airport Nagar, Gohatar, Kathmandu, Nepal, Tel: 01-5914530, 9808655324, 9844024322
 9813423286, 9827644060, 9825201209 Email: fewaoverseas11@gmail.com, Web: www.fewaoverseas.com.np

युए/साउदीमा रोजगार कम्पनी: STARFORCE LABOUR SUPPLY LLC
 पुर सल्लुमि मिति: २०८३/०१/२८
 LT. No. 338947
 पलाणी नं. ६०९५५३०६

रि. नं.	कामदारको पद	मान रकमा	मासिक तलब	अन्य रकम	प्रतिमास काम गर्ने दिन	समाप्त गर्ने मिति	समाप्त गर्ने स्थान	समाप्त गर्ने तारीख	समाप्त गर्ने स्थान
1	Assistant Brick Mason	10	0	1200	८६.८५५	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन
2	Assistant Carpenter	10	0	1200	८६.८५५	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन
3	Assistant Reinforce Fitter	10	0	1200	८६.८५५	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन
4	Assistant Stone Mason	10	0	1200	८६.८५५	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन
5	Labour	10	0	1200	८६.८५५	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन

अन्तरगतार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ ६ गते (20th May 2026) मा हुनेछ।

PETROLEUM AND ENERGY TRANSPORT COMPANY
 पुर सल्लुमि मिति: २०८३/०१/२८
 LT. No. 341896
 पलाणी नं. ६०९५५३०६

रि. नं.	कामदारको पद	मान रकमा	मासिक तलब	अन्य रकम	प्रतिमास काम गर्ने दिन	समाप्त गर्ने मिति	समाप्त गर्ने स्थान	समाप्त गर्ने तारीख	समाप्त गर्ने स्थान
1	Driver/Forklift Operator	4	0	2500	१०५५७०	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन

अन्तरगतार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ ६ गते (20th May 2026) मा हुनेछ।

CENTRAL CAPITAL SERVICES PVT.LTD.
 Airport, Sinaamangali, Kathmandu, Nepal, Tel: +977-1-4529491/4529492, Kuma Nagar, Kathmandu, Nepal, Tel: +977 985-118313
 Email: info@centralcapitalservices.com, Web: www.centralcapitalservices.com

युए/साउदीमा रोजगार कम्पनी: OKS TECHNICAL SERVICES L.L.C
 पुर सल्लुमि मिति: २०८३/०१/२८
 LT. No. 341884
 पलाणी नं. ६०९५५३०६

रि. नं.	कामदारको पद	मान रकमा	मासिक तलब	अन्य रकम	प्रतिमास काम गर्ने दिन	समाप्त गर्ने मिति	समाप्त गर्ने स्थान	समाप्त गर्ने तारीख	समाप्त गर्ने स्थान
1	Cleaners (Male)	4	0	1000	८५.५५५	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन
2	Supervisor, Cleaning	7	0	1500	६२.९८०	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन

अन्तरगतार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ ६ गते (20th May 2026) मा हुनेछ।

AL-MUNIR ELITE ESTABLISHMENT FOR OPERATION AND MAINTENANCE
 पुर सल्लुमि मिति: २०८३/०१/२८
 LT. No. 341909
 पलाणी नं. ६०९५५३०६

रि. नं.	कामदारको पद	मान रकमा	मासिक तलब	अन्य रकम	प्रतिमास काम गर्ने दिन	समाप्त गर्ने मिति	समाप्त गर्ने स्थान	समाप्त गर्ने तारीख	समाप्त गर्ने स्थान
1	Cleaners (Male)	13	0	1000	८०.६३५	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन

अन्तरगतार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ ६ गते (20th May 2026) मा हुनेछ।

MOBHIRA OVERSEAS SERVICE PVT. LTD.
 Basundhara, Kathmandu, Nepal, Tel: +977-1-04982832, Dhurba Prasad Sharma Suidi +9779762668951
 Email: mobhiraoverseas11@gmail.com, mobhiraoverseas22@gmail.com

साउदीमा रोजगार कम्पनी: Babil Al Sham Est
 पुर सल्लुमि मिति: २०८३/०१/२८
 LT. No. 341916
 पलाणी नं. ६०९५५३०६

रि. नं.	कामदारको पद	मान रकमा	मासिक तलब	अन्य रकम	प्रतिमास काम गर्ने दिन	समाप्त गर्ने मिति	समाप्त गर्ने स्थान	समाप्त गर्ने तारीख	समाप्त गर्ने स्थान
1	Kitchen Worker	3	0	1200	८६.८५५	५ दिन	५ दिन	५ दिन	५ दिन

अन्तरगतार्ता हुने स्थान: संस्थाको कार्यालय काठमाडौंमा मिति: २०८३ जेठ ६ गते (20th May 2026) मा हुनेछ।

FAST EMPLOYMENT SERVICE (P) LTD
 Kunjopondole, In front of Hotel Himalaya, Lalitpur, Tel. No: +977-8180421/8180431, 9808155760 Sunita shrestha
 986086244 Madan Bhattarai, E-mail: fastemployment399@gmail.com, Web: www.fastemployment.com.np

कालिन्चोक हाइड्रोपावर लिमिटेड
Kalinchock Hydropower Limited
 रजिष्टर्ड ठेगाना: काठमाडौं जिल्ला, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३, रानीबारी, काठमाडौं, नेपाल, फोन नं. ०१-४५६३३२२
 Email: kalinchockhydro@gmail.com, Website: www.khpl.com.np

Unaudited Financial Results (Quarterly)
 3rd Quarter of financial Year 2082/83

Balance Sheet as on Chaitra 30, 2082 (Unaudited)

Particulars	As at 30 th Chaitra 2082	As at 30 th Poush 2082	As at 32 nd Ashad 2082
ASSETS			
Non-Current Assets			
Property, plant and equipment	2,788,041	3,086,445	3,460,840
Intangible assets under Development	1,016,232,687	968,112,201	821,236,814
Intangible assets under IFRIC 12	50,811,634	48,405,610	41,061,841
Trade and Other Receivables	27,880,710	14,925,830	15,365,143
Total Non-Current Assets	1,097,713,073	1,034,530,085	881,124,638
Current Assets			
Trade and Other Receivables	95,233,690	122,050,161	80,298,011
Cash and cash equivalents	14,223,228	7,582,228	7,791,403
Current Tax Assets			152,469
Total Current Assets	109,456,918	129,632,389	88,241,883
TOTAL ASSETS	1,207,169,991	1,164,162,475	969,366,521
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Share capital	412,500,000	412,500,000	330,000,000
Staff Share	1,650,000	-	-
Retained Earnings and Reserves	28,624,814	27,441,184	21,406,683
Total Equity	442,774,814	439,941,184	351,406,683
Liabilities			
Non-Current Liabilities			
Loans and Borrowings	645,948,622	616,722,756	539,624,024
Trade and other payables	17,677,516	16,609,995	16,152,052
Total Non-Current Liabilities	663,626,137	633,332,750	555,776,076
Current Liabilities			
Loans and Borrowings	-	16,275,000	16,275,000
Lease Liabilities	557,286	557,286	567,252
Trade and other payables	100,211,753	74,056,254	45,341,510
Total Current Liabilities	100,769,039	90,888,540	62,183,762
Total Liabilities	764,395,177	724,221,291	617,959,837
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES	1,207,169,991	1,164,162,475	969,366,521

Unaudited Statement of Profit or Loss and Other Comprehensive Income
 For the period from 1st Shrawan 2082 to 30th Chaitra 2082 (17th July 2025 to 13th April 2026)

Particulars	As at 30 th Chaitra 2082	As at 30 th Poush 2082	As at 32 nd Ashad 2082
Revenue from operations	-	-	-
Other Income	11,509	7,327	1,154,334
As per IFRIC 12			
Construction Revenue as per IFRIC 12	50,526,511	154,219,156	518,253,152
Construction Expenses as per IFRIC 12	(48,120,487)	(146,875,386)	(493,574,431)
Total Income	2,417,534	7,351,096	25,833,056
Operating Expenses	-	-	-
Employee Benefit Expenses	-	-	-
Administrative Expenses	932,469	915,194	1,168,635
Depreciation, Amortization & Impairment of Assets	301,435	374,395	1,250,853
Finance Costs	-	27,006	72,091
Total Expenditure	1,233,904	1,316,595	2,491,579
Profit/(Loss) Before Tax	1,183,630	6,034,501	23,341,477
Income Tax Expense	-	-	-
Profit/(Loss) from continuing operations	1,183,630	6,034,501	23,341,477
Profit/(Loss) on Discontinued Operations (Net of tax)	-	-	-

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

भिजन आधुनिक, चुनौती पुरानै

सरकारले आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रमले नेपालको विकास प्रक्रियालाई परम्परागत ढर्राबाट बाहिर निकालेर 'डिजिटल र हरित अर्थतन्त्र'को नयाँ मार्गमा ढोल्नुको महत्वाकांक्षा राखेको छ । राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल सोमबार संघीय संसद्को संयुक्त बैठकमा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले आगामी दशकलाई 'आर्थिक रूपान्तरणको दशक' घोषणा गर्दै औसत सात प्रतिशतको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने लक्ष्य राखेको छ । विशेषगरी सूचना प्रविधिलाई 'रणनीतिक उद्योग' मान्नु, एआई र क्लाउड कम्प्युटिङजस्ता आधुनिक प्रविधिलाई आत्मसात् गर्नु र ३० हजार मेगावाट विद्युत् उत्पादनको लक्ष्य राख्नुले नेपाललाई दक्षिण एसियाकै 'टेक र इनर्जी हब' बनाउने दीर्घकालीन सोच फल्काउँछ ।

तथापि, यी योजनाहरू जति आकर्षक देखिन्छन्, तिनको कार्यान्वयन पक्ष भने उत्तिकै चुनौतीपूर्ण छ । सरकारले अघि सारेको 'लगानी एक्सप्रेस' र ३० दिनभित्र निर्माण अनुमति दिने नीति सुन्नामा कर्णप्रिय भए पनि नेपालको कर्मचारीतन्त्रको कार्यशैली र कानुनी अडचनका कारण यी लक्ष्य भेटाउन सहज छैन । नगदरहित अर्थतन्त्र र डिजिटल सुशासनका कुरा गरिरहँदा ग्रामीण क्षेत्रको इन्टरनेट पहुँच र डिजिटल साक्षरताको धरातलीय यथार्थलाई बिसर्ग मिल्दैन ।

विपक्षी दलहरूले यस नीति तथा कार्यक्रमलाई परम्परागत भनी टिप्पणी गरेका छन् । उनीहरूको तर्क छ कि देशको वर्तमान आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने ठोस नीति र कार्यक्रमहरू यसमा अभाव छन् । विपक्षीको नजरमा यो दस्तावेज केवल शब्दको जाल र कार्यान्वयन नहुने सपनाको पुलिन्दा मात्र हो । देशको वर्तमान आर्थिक शिथिलता र राजस्व परिचालनको कमजोर अवस्थालाई हेर्दा सात प्रतिशतको आर्थिक वृद्धिको लक्ष्य बढी नै महत्वाकांक्षी देखिनु स्वाभाविक पनि हो ।

नीति तथा कार्यक्रममा सीमारहित अर्थतन्त्र र देवभूमि नेपालजस्ता नयाँ पदावलीहरू प्रयोग गरिएका छन्, जसले पर्यटन र सेवा निर्यातमा नयाँ सम्भावना त देखाउँछन्, तर यी क्षेत्रको पूर्वाधार विकासका लागि आवश्यक पुँजीगत खर्च गर्ने क्षमता सरकारसँग छ कि छैन भन्ने मुख्य प्रश्न हो । कृषिमा डिजिटल प्रणाली र भूमि बैंकको अवधारणा विगतमा पनि आएकै हुनु, तर तिनले किसानको जीवनमा तात्त्विक परिवर्तन ल्याउन सकेका छैनन् ।

सरकारको यो नीति तथा कार्यक्रमले सुशासन, आर्थिक सुधार र डिजिटल रूपान्तरणलाई जोड दिएको देखिन्छ । तर, दुईतिहाइ नजिक बहुमतप्राप्त सरकारबाट अपेक्षित नीति तथा कार्यक्रम यो हुँदै होइन । विपक्षीले उठाएका आशंकाहरू स्वाभाविक छन्, यसलाई चिनि पक्कै पनि सरकारलाई चुनौती हुने छ । देशको जटिल आर्थिक परिस्थितिलाई सम्बोधन गर्न केवल नीति बनाएर पुग्दैन । यसका लागि बजेटमा पर्याप्त स्रोतको सुनिश्चितता, प्रशासनिक सुधार र राजनीतिक स्थिरता अनिवार्य सर्त हुन् । यो नीति तथा कार्यक्रमकै आधारमा सरकारले आगामी बजेट ल्याउने छ । विपक्षीलागत सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त सुझाव र टिप्पणीलाई सरकारले आगामी बजेटमार्फत सम्बोधन गर्नुपर्छ, जसले नीति तथा कार्यक्रममा देखिएको कमजोरी सच्याउँदै बजेटप्रतिको अपनत्व बढाउने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

सिन्धु जल सन्धिमा भारतको बदलिँदो नीति

अनिलकुमार भा

सिन्धु जल सन्धिलाई लामो समयदेखि अन्तर्राष्ट्रिय कूटनीतिको विजयको रूपमा मनाउँदै आएको छ । यस्तो विशेषताले वास्तवमा के भयो भनेर मौलिकरूपमा गलतरूपमा प्रस्तुत गर्दछ: एक वार्ता प्रक्रिया जसमा पाकिस्तानी जिद्दिलाई सहूलियतको साथ पुरस्कृत गरिएको थियो, र भारतीय सद्भावनालाई व्यवस्थितरूपमा एक सम्झौता सिर्जना गर्न प्रयोग गरिएको थियो जुन यसको सुरुआतदेखि नै असमान थियो ।

सिन्धु नदी प्रणालीमा भारत र पाकिस्तान दुवै क्षेत्रबाट बग्ने छ प्रमुख नदीहरू- सिन्धु, चेनाब, फेलम, रावी, ब्यास र सतलज समावेश छन् । यो प्रणालीले सिन्धु बेसिनमा पिउने पानी, कृषि र बिजुली उत्पादनलाई निरन्तरता दिन्छ, जसले सीमाको दुवै तर्फका करोडौँ मानिसहरूलाई सहयोग गर्दछ । सन् १९४७ मा ब्रिटिस भारत विभाजन हुँदा, सिन्धु नदी प्रणाली पनि दुई उत्तराधिकारी राज्यहरूमा विभाजित भएको थियो । भौगोलिक वास्तविकता स्पष्ट थियो- माथिल्लो नदी किनारको राज्यको रूपमा भारतले धेरैजसो नदीहरूको मुहान ओगटेको थियो, जबकि पाकिस्तानको कृषि केन्द्र अत्यधिक सिँचाइ गरिएको पञ्जाब मैदानहरू पूर्वबाट निरन्तर पानीको प्रवाहमा अत्यधिकरूपमा निर्भर थिए । आफ्नो नयाँ पश्चिमी छिमेकीसँग स्थिरता खोज्दै र सम्बन्ध सामान्य बनाउँदै भारतका लागि आफ्नोतर्फ पञ्जाब र राजस्थानमा आफ्नो विकास उद्देश्यका लागि प्रणालीमा पहुँच आवश्यक थियो । आफ्नै दबावपूर्ण धरेलु आवश्यकताहरूको बावजूद, भारतले १९ सेप्टेम्बर १९६० मा पाकिस्तानसँग यो अत्यधिक सहूलियतपूर्ण पानी बाँडफाँड सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्‍यो, जुन विश्व बैंकद्वारा सहजीकरण गरिएको सम्झौता थियो ।

भारतले चुकाएको मूल्य वार्ताको मार्गाचित्र सुरुदेखि नै भारतको उचित र रचनात्मक दृष्टिकोण र पाकिस्तानको अंधकृतमवादी, कहिलेकाहीँ बेतुकका मागहरूबीचको असमानताले आकार दिएको थियो । एक असमानता जसले समानताभन्दा पाकिस्तानका लागि धेरै अनुकूल परिणामहरू दियो । ५ फेब्रुअरी १९५४ को विश्व बैंकको पहिलो ठोस प्रस्तावले यसलाई स्पष्टरूपमा चित्रण गर्दछ; यस प्रारम्भिक चरणमा पनि, पाकिस्तानलाई भारतबाट महत्त्वपूर्ण एकतर्फी रियायतहरू आवश्यक थियो । सिन्धु र चेनाब दुवै नदीको माथिल्लो भागमा सबै योजनाबद्ध भारतीय विकासहरू त्यसै नदीको फाइदा

पाकिस्तानलाई पुग्ने छ । भारतले चेनाब नदीबाट लगभग छ एमएएफ पानी डाइभर्ट गर्ने काम त्र्यानुपरेको थियो । मेराला (अहिले पाकिस्तानमा) मा भारतीय प्रयोगका लागि चेनाब नदीको पानी उपलब्ध हुने छैन । कच्छमा नदी प्रणालीबाट पानी विकास गर्न अनुमति दिइने छैन ।

यी सबै प्रतिवन्धका बावजूद भारतले लगभग तुरुन्तै साँचो विश्वासका साथ प्रस्ताव स्वीकार गर्‍यो, जसले द्रुत समाधानका लागि भारतको वास्तविक इच्छालाई संकेत गर्‍यो । यसको विपरीत, पाकिस्तानले २२ डिसेम्बर १९५८ सम्म लगभग पाँच वर्षसम्म आफ्नो औपचारिक स्वीकृतिमा ढिलाइ गर्‍यो । भारतको यस सद्भावनाको परिणामस्वरूप भारतमाथि प्रतिवन्ध लायो र पाकिस्तानले समान बाधाविना पश्चिमी नदीहरूमा नयाँ प्रयोगहरू विकास गर्न जारी राख्यो । पाकिस्तानले अवरोधले फाइदा र सहकार्यले मूल्य चुकाउँछ भन्ने पाठ आत्मसात् गर्‍यो र त्यसबेलादेखि नै यो पाठलाई निरन्तररूपमा लागू गर्दै आएको छ ।

भारतले के गुमायो ? सन्धि को बाँडफाँड सूत्रान्तर्गत, भारतले तीन पूर्वी नदीहरू (सतलज, ब्यास र रावी) मा विशेष अधिकार प्राप्त गर्‍यो भने पाकिस्तानले तीन पश्चिमी नदीहरू (सिन्धु, चेनाब र फेलम) को पानीमा अधिकार प्राप्त गर्‍यो । व्यापक डिजाइन र सञ्चालन प्रतिवन्धहरूको अधीनमा भारतलाई आफ्नो क्षेत्रभित्र पश्चिमी नदीहरूको केही सीमित, गैरउपभोग्य प्रयोगहरूको अनुमति दिइएको थियो, मुख्यतया नदी प्रवाह जलविद्युत् उत्पादनका लागि ।

आयतनको हिसावले भारतलाई छुट्याइएको पूर्वी नदीहरूले लगभग ३३ मिलियन एकर-फिट (एमएएफ) वार्षिक प्रवाह बोक्छन्, जबकि पाकिस्तानलाई छुट्याइएको पश्चिमी नदीहरूले लगभग १३५ एमएएफ पानी बोक्छन् । पाकिस्तानलाई प्रणालीको लगभग ८० प्रतिशत पानी दिन्छ । भारतले विशाल पश्चिमी प्रणालीमा सबै दावी त्यागेको बदलामा २० प्रतिशत प्राप्त गर्‍यो । महत्त्वपूर्ण कुरा यो हो कि भारतले सम्झौताबाट केही खास प्राप्त गरेन । भारतले प्राप्त गरेको कुरा भनेको धेरै ठूलो पश्चिमी प्रणालीमा सबै दावी त्यागेको बदलामा पहिले नै पहुँच रहेको प्रवाहहरूको औपचारिक स्वीकृति । भारतलाई आफ्नो क्षेत्र भित्रका पश्चिमी नदीहरूको केही गैरउपभोग्य प्रयोगहरूको अनुमति दिइएको थियो ।

आर्थिक सहूलियत सायद सन्धि को सबैभन्दा उल्लेखनीय विवरणित भनेको वित्तीय प्राधान्य हो । भारतले पाकिस्तानको कब्जामा रहेको कश्मीरमा जलस्रोत पूर्वाधार निर्माण गर्न पाकिस्तानलाई क्षतिपूर्तिको रूपमा लगभग ६२ मिलियन (वर्तमान मूल्यमा लगभग ४२.५ बिलियन) तिर्न सहमत भयो । यो भूकान्तीले एक अद्वितीय उदाहरण प्रस्तुत गर्दछ जसमा माथिल्लो भागको देश, जसले पहिले नै प्रणालीको अधिकांश पानी त्यागिरहेको थियो, त्यसले त्यसो गर्ने 'विशेषाधिकार'का लागि तल्लो भागको देशलाई थप भुक्तानी गर्‍यो । भारतले मूलतः पानी बाँडफाँडको आधारभूत प्रश्नमा पाकिस्तानलाई भारी पक्षमा पार्न सम्झौताको स्वीकृतिमा पाकिस्तानलाई अनुदान दियो ।

सन्धि को संरचनात्मक अन्त्य यस सन्धिले भारतको पश्चिमी नदीहरूको प्रयोगमा विशिष्ट डिजाइन र सञ्चालन प्रतिवन्धहरूको शृंखला छ जसमा पाकिस्तानको तर्फबाट कुनै सम्बन्धित दायित्व छैन । भारतले आफ्नो भूभागमा सीमित सिँचाइयुक्त वाली क्षेत्रमात्र विकास गर्न सक्छ । भारतले पश्चिमी नदीहरूमा कुनै पनि भण्डारण सुविधामा राख्न सकिने पानीको मात्रामा कडा सीमाहरूको सामना गर्दछ । भारतले पश्चिमी नदीहरूमा हुने कुनै पनि

जलविद्युत् सुविधाहरूका लागि विशिष्ट डिजाइन मापदण्डहरूको पालना गर्नुपर्छ, जसमा पोखरी र भण्डारण क्षमतामा प्रतिवन्धहरू समावेश छन् ।

यी प्रतिवन्धहरू एकात्मक छन्: तिनीहरूले पाकिस्तानमा कुनै समान पारदर्शिता वा प्रतिवन्धहरू लागू नगरी भारतको आफ्नै क्षेत्रभित्र स्रोतहरूको वैध विकासलाई बाधा पुऱ्याउँछन् । परिणामस्वरूप माथिल्लो राज्य (भारत) लाई निरीक्षण र सयम आवश्यक पर्ने पक्षको रूपमा व्यवहार गर्ने सन्धि हुन्छ, जबकि तल्लो राज्यले ग्यारेन्टी गरिएको प्रवाहबाट लाभ उठाउँछ ।

सन्धि को हतियारीकरण सन्धिमा हस्ताक्षर भएदेखि पाकिस्तानले वास्तविक विवाद समाधानको सट्टा विकासलाई ढिलाइ गर्न र प्रभावकारीरूपमा अवरोध पुऱ्याउन रणनीतिक उपकरणको रूपमा आफ्नो प्रावधानहरूलाई निरन्तर प्रयोग गर्दै आएको छ । भारतले पश्चिमी नदीहरूमा प्रस्ताव गरेको लगभग हरेक महत्त्वपूर्ण जलविद्युत् परियोजनाहरूले औपचारिक पाकिस्तानी आपत्ति, प्राविधिक चुनौती, वा मध्यस्थताका लागि सिफारिसको सामना गरेको छ ।

बगलिहार, किशनगंगा, पाकल दुल र तुलबुलगायतका परियोजनाहरू सबै लामो समयदेखि पाकिस्तानी चुनौतीहरूको शिकार भएका छन् । धेरै अवस्थामा पाकिस्तानले बाढी नियन्त्रणसहित नियमित पानी प्रवाहका लागि भारतीय परियोजनाहरूको सम्भावित फाइदाहरू स्वीकार गरेको छ भने एकै साथ तिनीहरूको विरोध गरेको छ । यो ढाँचाले पाकिस्तानी आपत्तिहरू साँच्चै सन्धि अनुपालनको बारेमा होइनन् भन्ने कुरा प्रकट गर्दछ; तिनीहरू कानुनी योग्यतालाई ध्यान नदिएर जम्मू र कश्मीरमा भारतीय विकासलाई रोक्नेबारे हुन् ।

'पानी युद्ध'को कथा भारतले सन्धि को निरन्तर पालना गरेको कारणले पाकिस्तानले भारतलाई सम्भावित 'पानी आक्रमणकारी'को रूपमा चित्रण गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय कथाको निर्माण र प्रसार गरेको छ । पाकिस्तानी अधिकारीहरू, शिक्षाविद्हरू र कूटनीतिक माध्यमहरूले बारम्बार भारतले पाकिस्तानविरुद्ध 'पानीलाई हतियार बनाउने' डर उठाएका छन्- जुन सन्धिलाई भारतले इमानदारीपूर्वक सम्मान गरेको छ ।

माथिल्लो नदी किनारलाई खतराको रूपमा प्रस्तुत गर्न यो कथाले सन्धि को इतिहाससँग अपरिचित अन्तर्राष्ट्रिय दर्शकहरूमाथि उल्लेखनीयरूपमा प्रभावकारी सावित भएको छ । पाकिस्तानले यसलाई कूटनीतिक दबाव सिर्जना गर्न, बहुपक्षीय सहानुभूति आर्काषित गर्न र भारतको आफ्नो वैध सन्धि अधिकार दावी गर्ने क्षमतालाई सीमित गर्न प्रयोग गरेको छ । यस रणनीतिको विचित्र विडम्बना यो हो कि भारतले सन्धि को एकपटक पनि उल्लंघन गरेको छैन- न त १९६५ को युद्धको समयमा, न त १९९९ को कारगिल द्वन्द्वको समयमा, न त ६५ वर्षको सन्धि सञ्चालनको अन्य कुनै पनि समयमा ।

भारतका लागि परिणाम सन्धि का बाधाहरूले सिन्धु नदीको बेसिनमा भारतको विकासमा मापनयोग्य र दिगो परिणामहरू पारेका छन् । राजस्थान र पञ्जाबका केही भागहरू जहाँ सिँचाइ गर्न सकिन्थ्यो, अझै पनि सुख्खा छन् वा वैकल्पिक, महँगो पानी स्रोतहरूमा निर्भर छन् । छ दशकमा गुमेको कृषि उत्पादकत्वले अकल्पनीय आर्थिक क्षतिलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ ।

जम्मू र कश्मीरको दिएको जलविद्युत् क्षमता जम्मू र कश्मीरमा यसको प्रभाव विशेषगरी तीव्र भएको छ । केन्द्रशासित प्रदेश पश्चिमी नदीहरूको किनारमा अवस्थित छ, र यसमा

विशाल, धेरै हदसम्म प्रयोग नगरिएको जलविद्युत् क्षमता छ । सन्धि को डिजाइन प्रतिवन्ध, पाकिस्तानको व्यवस्थित आपत्ति र बहुस्तरीय लामो विवाद समाधान संयन्त्रको स्थायी जोखिमले गर्दा त्यो सम्भावनाको विकास हरेक मोडमा सीमित छ । स्थानीय जनसंख्याले सन्धिलाई साफा लाभको रूपरेखाको रूपमा नभई आफ्नै आर्थिक सीमान्तीकरणको साधनको रूपमा हेर्न थालेका छन् । बाह्य लादिएको जसले उनीहरूलाई आफ्नै क्षेत्रबाट बग्ने प्राकृतिक स्रोतहरू विकास गर्नबाट रोक्छ ।

ऊर्जा सुरक्षाको प्रभाव पश्चिमी नदीहरूको जलविद्युत् क्षमतालाई इष्टतमरूपमा विकास गर्न भारतको असमर्थताको राष्ट्रिय ऊर्जा सुरक्षामा प्रत्यक्ष प्रभाव पर्छ । सन्धि को प्रतिवन्धको अर्थ यो हो कि सम्भावित क्षमता (सफा, नवीकरणीय, र आर्थिकरूपमा कुशल ऊर्जा स्रोतको रूपमा) यस असमर्थता सम्झौतामा भारतसँग भएका सीमित अधिकारहरूमा पनि पाकिस्तानको रणनीतिक अवरोधको कारणलेमात्र बलिदान गरिएको छ ।

भारतको मुद्दा 'सद्भावना र मित्रताको भावना' मा 'सिन्धु नदी प्रणालीको पानीको सबैभन्दा पूर्ण र सन्तोषजनक उपयोग' प्राप्त गर्नु थियो, जुन सन्धि अब अवस्थित छैन । यी सन्धिहरूले आफ्नो वैधता केवल कानुनको बलबाट मात्र नभई सबै हस्ताक्षरकर्ताहरूले आफ्ना सर्तहरूको सद्भावपूर्ण कार्यान्वयनबाट प्राप्त गर्छन् । सन् २००९ को संसद् आक्रमण, २००८ को मुम्बई आक्रमण र हाले अप्रिल २०२५ को पहलगाम आक्रमणलागतका भारतविरुद्ध पाकिस्तानको निरन्तर चुनौती बन्थो । द्विपक्षीय सम्झौताहरूलाई छनोटका रूपमा सम्मान गर्न सकिँदैन- एक राज्यले एकैसाथ अन्तरराज्य आचरणको आधारभूत मापदण्डहरू उल्लंघन गर्न सक्दैन, जबकि यसको वार्ताकार साझेदारले सन्धि दायित्वहरू पूरा गर्न माग गर्दछ, जसले मानक तोड्नुलाई असमाखरूपमा फाइदा पुऱ्याउँछ । सन्धि पाकिस्तानी खराब विश्वासको समुद्रभित्र भारतीय अनुपालनको टापु हुन सक्दैन । भारतको कदमले लामो समयदेखि पछिपछि दावीलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ, कि अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौताहरू दुईतर्फी सडक हुन् ।

निष्कर्ष सिन्धु जल सन्धिलाई लामो समयदेखि अन्तर्राष्ट्रिय कूटनीतिको विजयको रूपमा मनाउँदै आएको छ । यस्तो विशेषताले वास्तवमा के भयो भनेर मौलिकरूपमा गलतरूपमा प्रस्तुत गर्दछ: एक वार्ता प्रक्रिया जसमा पाकिस्तानी जिद्दिलाई सहूलियतको साथ पुरस्कृत गरिएको थियो, र भारतीय सद्भावनालाई व्यवस्थितरूपमा एक सम्झौता सिर्जना गर्न प्रयोग गरिएको थियो जुन यसको सुरुआतदेखि नै असमान थियो ।

तैपनि, भारतले ८० प्रतिशत पानी त्याग्‍यो, त्यो आत्मसमर्पणलाई सहज बनाउन ६२ मिलियन (वर्तमान मूल्यमा लगभग ४२.५ अर्ब) तिर्‍यो, आफ्नै क्षेत्रमा एकतर्फी सञ्चालन प्रतिवन्धहरू स्वीकार गर्‍यो, र ६५ वर्षदेखि इमान्दारीतापूर्वक अनुपालन कायम राख्यो- जसमा पाकिस्तानले धेरै युद्धहरू गर्‍यो । बदलामा, भारतले प्राप्त गरेको छ पाकिस्तानले विकास अवरोधको हतियारको रूपमा प्रयोग गर्ने असल नियतले गरिएको सन्धि, तथ्यगत आधारविना अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा फैलाइएको 'पानी युद्ध' कथा र भारतीय क्षेत्रको विशाल भूभागको स्थायी अतिक्रमण ।

भारतको कदम सिन्धु नदीको बेसिनमा आफ्नो वैध हितको रक्षा गर्न हो । यो आक्रामकता होइन; यो कहिल्यै प्रतिफल नपाएको सद्भावनामा आधारित असमर्थता व्यवस्थाको लामो समयदेखि रोकिएको सुधार हो । सन्धिलाई अहिले किन स्थगित राख्ने भनेर सोच्नेहरूका लागि, यो सम्झनु उपयुगी हुने छ कि सही निर्णयका लागि कुनै गलत समय हुँदैन ।

श्रम सरोकार

विदेशमा रहँदा भुल्ने नहुने पाँच कुरा

१) कसैको प्रलोभनमा नफसौं

धेरै तलब दिने वा अन्य राम्रो काम सुविधा दिने प्रलोभनमा दलालहरूले गन्तव्य मुलुकका कम्पनी वा वासस्थानमासमेत पुगेर फकाउन सक्छन् । आधिकारिक भिसा रहेको ठाउँभन्दा अन्यत्र काम गर्नु गैरकानुनी हो । कानुनी हैसियत गुमाएपछि सधैँभरि खतरामा काम गर्नुपर्छ र दलालले गैरकानुनी काममा लगाएर फसाउन पनि सक्छ । फर्किनुअघि जेल, नेल जरिवानासहित देश निकालाको अपमान साथै कुराई खानुपर्छ ।

२) धार्मिक तथा स्थानीय कानुनको पालना गरौं

सम्बन्धित देशमा पुगेर कुनै गल्ती गरेर कानुन थाहा थिएन भनेर उम्किन पाइँदैन । स्थानीय धार्मिक, सामाजिक तथा राष्ट्रियताका विषयमा सधैँ जानकार र सकारात्मक हुनुपर्छ ।

३) आफ्नो सुरक्षामा ध्यान दिऔं

आफ्नो स्वास्थ्य र सुरक्षाको ख्याल आफैँले राख्नुपर्छ । काम गर्दाको बखत, बाटो हिँड्दा, पौडी वा अन्य यस्तै कामको जोखिमबारे सधैँ सचेत रहनुपर्छ । कतिपय मुलुकहरूमा जेन्ना क्रिसिडभन्दा अन्यत्रबाट बाटो काट्दा पैदलयात्रीले समेत जरिवाना तिर्नुपर्ने हुन्छ । याद गरौं- कारखानामा काम गर्दा त्यहाँ प्रयोग हुने मेसिनको सोच्ने शक्ति हुँदैन, तपाईंको आफ्नै दिमागले सोचेर हौसियारी अपनाउनुपर्छ ।

४) काममा लगनशील बनौं

आफ्नो सुपरभाइजरका कुरालाई अवलम्बन गर्नुपर्छ । उसको कुरालाई बेवास्ता गरेमा माथिल्लो निकायमा सामान्यतया: कुनै सुनुवाइ गर्दैन । अति नै भएमा मात्र दूतावास, वैदेशिक रोजगार विभाग वा अन्य सहयोगी संस्थाबाट सहयोग लिने बानी गर्नुपर्छ । याद गरौं- रोजगारदाताले तपाईंलाई श्रमको मूल्य तिरेको हुन्छ ।

पाठक मञ्च

पद र शक्तिभन्दा माथि उठ्ने बेला

जोपालको अर्थतन्त्रको मेरुदण्डको रूपमा रहेको वैदेशिक रोजगार क्षेत्रलाई व्यवस्थित गर्न मुख्य जिम्मेवारी बोकेको वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरूको छाता संस्था 'नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ' भित्र पछिल्लो समय देखिएको विवाद र गुटबन्दीप्रति हामी सामान्य व्यवसायी र सरोकारवालाहरू निकै चिन्तित छौं ।

अध्यक्ष भुवनसिंह गुरुङ र महासचिव महेशकुमार बस्नेतपक्षबीच उत्पन्न असमझदारीका कारण कार्यसमितिभित्र देखिएको राजीनामा र निलम्बनको शृंखलाले संस्थाको गरिमामात्र घटाएको छैन, बरु समय व्यवसायीहरूको हकहितका मुद्दाहरूलाई नै ओझेलमा पारेको छ । वर्तमान समयमा वैदेशिक रोजगारको क्षेत्र अनेकौँ चुनौतीहरूबाट गुँज्रिरहेको छ । सेवा शुल्कको विवाद, वैदेशिक रोजगारीका नयाँ गन्तव्यहरूको खोजी, श्रमिकहरूको सुरक्षा र भर्ना प्रक्रियामा देखिएका नीतिगत भ्रष्टाचारहरू समाधान गर्न राज्यसँग बलियो 'वार्गनिङ'

गर्नुपर्ने बेला व्यवसायीहरू आफैँभित्र विभाजित हुनु दुर्भाग्यपूर्ण छ । अध्यक्षले सल्लाहकारहरूको निलम्बन फिर्ता लिएको र राजीनामा दिएका पक्षलाई एकताका लागि आह्वान गरेको समाचार सकारात्मक देखिए पनि महासचिव पक्ष अझै संवादको टेवलमा पूर्णरूपमा नआउनुले समस्या गहिँरिँदै गएको संकेत गर्दछ । कुनै पनि संस्थामा पद र शक्तिको होडवाजीभन्दा पनि संस्थाको उद्देश्य र सदस्यहरूको साफा हित सर्वोपरि हुनुपर्छ । सल्लाहकार धनलाल जैसिले आफ्नो पद त्याग्न तयार रहेको अभिव्यक्ति दिनले सहमतिगतको बाटो केही सहज बनाउन सक्छ । तर, राजीनामा दिएको पक्षले आफ्नो व्यक्तिगत वा समूहगत अडानभन्दा माथि उठेर व्यवसायीहरूको भविष्यबारे सोचन आवश्यक छ । यदि संघ कमजोर भयो भने सरकार र सम्बन्धित निकायमा व्यवसायीहरूको आवाज कमजोर हुने छ, जसको प्रत्यक्ष मारमा साना र इमानदार

व्यवसायीहरू पर्ने छन् । तसर्थ, यस पत्रमार्फत म संघका नेतृत्व तहका सबै पक्षलाई के अनुरोध गर्ने चाहन्छु भने- विगतका मनमुटाव र कार्यशैलीका त्रुटिहरूलाई विर्सिएर तत्काल एउटै साफा मञ्चमा उभिनुहोस् । अध्यक्ष गुरुङले देखाएको लचकतालाई महासचिव पक्षले रचनात्मकरूपमा ग्रहण गरी वार्तामार्फत निकास निकाल्नुपर्छ । आजको आवश्यकता एक-अर्काको खुट्टा तान्ने होइन, बरु व्यावसायिक मर्यादा जोगाउन 'एकताको शक्ति' प्रदर्शन गर्ने हो ।

अन्त्यमा, संघभित्रको यो विवादले कुनै पनि पक्षलाई जित दिलाउँदैन, बरु समय व्यवसायी वर्गलाई नै हराउने छ । त्यसैले, व्यक्तिगत अहम त्यागेर सामूहिक हितका लागि एकजुट भई संघलाई बलियो बनाउन सम्पूर्ण कार्यसमिति र पूर्वअध्यक्षहरूलाई हार्दिक अपील गर्दछु ।

केबी सडका
व्यवसायी, काठमाडौं

जानकारी

अब यस दैनिकले हरेक दिन पत्र-मञ्जुषा स्तम्भ सुरु गरेकाले पाठक वर्गहरूले आफूले चाहेको विषय वस्तु, सरकारी निकायको काम कारबाही वा पत्रिकामा सम्प्रेषण भएको समाचारका बारेमा पत्र लेख्नु भएमा त्यसलाई जस्ताको त्यस्तै प्रकाशन हुने जानकारी गराइन्छ । -संपादक
prabhaddailynews@gmail.com
facebook.com/prabhaddailynews

'आर्थिक नीति सुधारको उल्लेख्य प्रयास भएको छ'

नेप्सेमा ३९ अंकको गिरावट

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- अर्थमन्त्री डा. स्वर्णम बाग्लेले अर्थ मन्त्रालयमार्फत ३० दिनमा भएका महत्वपूर्ण कार्यबारे संसदीय समितिलाई जानकारी दिएका छन्। प्रतिनिधिसभाको अर्थ समितिको मंगलबारको बैठकमा उनले आर्थिक नीति तथा कानून, सुशासन र प्रशासनिक सुधार, बजेट तथा सरकारी वित्त व्यवस्थापनलगायत विषयमा यसबीचमा महत्वपूर्ण काम भएको उल्लेख गरे। उनले पदबहालीपछिका ३० दिनमा दुई सय २६ निर्णय भएको र दैनिक औसतमा सात दशमलव ५३ निर्णय गरिएको बताए।

अर्थमन्त्री डा. बाग्लेले दिएका जानकारीअनुसार यसबीचमा नेपालको वर्तमान आर्थिक स्थितिपत्र सार्वजनिक गरिएको छ। यस्तै, निजी उद्यम-व्यवसाय सुरक्षा एवं प्रवर्द्धन र ठूला विकास आयोजना सहजीकरणलगायत नयाँ विधेयक वा विद्यमान कानून संशोधनको प्रारम्भिकरण तय गर्दै बहूत आर्थिक-कानूनी सुधारको मार्गाचित्रको मस्यौदा तयार भएको छ। उच्चस्तरीय आर्थिक सुधार सुझाव आयोगको सुझावअनुसार १५ वटा कानून खारेज गर्ने निर्णय गरी सोको कार्यान्वयन अगाडि बढाइएको उनले जानकारी दिए। यस अवधिमा ठूला पूर्वाधारमा निजी तथा बैकल्पिक लगानी भित्र्याई अर्थतन्त्रलाई लगानीमैत्री बनाउन बैकल्पिक विकास वित्त परिचालनका सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०८२ प्रतिनिधिसभामा पेश गरिएको छ। अर्थमन्त्रीको पदबहालीको पहिलो

दिन अर्थ मन्त्रालय मातहतको राजस्व अनुसन्धान विभाग खारेज गर्ने निर्णय भई सोको व्यवस्थापन अगाडि बढाइएको छ।

बजेट तथा सरकारी वित्त व्यवस्थापन आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेट तयारी सम्बन्धमा सम्पूर्ण विभागीय मन्त्रीहरूसँग बजेटका प्राथमिकता, रणनीति, खर्च तथा स्रोतका सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालयमा सामूहिक छलफल भई मन्त्रालयगत विनियोजन अघि बढेको उनले जानकारी दिए। गत चैतसम्ममा कुल २९ प्रतिशत मात्र पुँजीगत खर्च भएको अवस्थामा मन्त्रालयको प्रस्तावमा मन्त्रपरिषदले आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ मा

संशोधन गरी पुँजीगत रकमको रकमान्तर गर्न सक्ने गरी सम्बन्धित मन्त्रालयका सचिव (लेखा उत्तरदायी अधिकृत) लाई अधिकार प्रत्यायोजन गरिएको छ। त्यसबाट सिर्जित दायित्व भुक्तानी गर्ने प्रयोजनका लागि मात्र पुँजीगत रकमको रकमान्तर गर्ने गरी हालसम्म पुँजीगततर्फ रोकका/स्थगन बजेट जम्मा रू ४९ अर्ब ५६ करोड ९५ लाख १५ हजार फुक्वा गरिएको छ। अन्तरसरकारी वित्त परिषदको बैठक यही वैशाख ३ मा सम्पन्न भएको छ। उक्त बैठकमा विनियोजन कुशलता र पुँजीगत खर्चको प्रभावकारिताका लागि तीनै तहका सरकारबाट आयोजना बैकको अवधारणा कार्यान्वयन गर्ने निर्णय भएको छ। आयोजनामा भएको दोहोरोपना र साना टुक्रे योजनामा बजेट छुट्टै प्रवृत्तिको अन्त्य

गर्न विकास आयोजनाहरूको निर्धारित 'थ्रेसहोल्ड' अनुसार बजेट विनियोजनको प्रबन्ध गर्नेलगायत निर्णय भएका छन्। 'एक्स्ट्रा बजेट' निकायको बैक खाता, लेखा प्रणाली र वित्तीय प्रतिवेदन व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यविधि, २०८२ स्वीकृत गरी लागू गरिएको डा. बाग्लेले समितिलाई जानकारी गराए। राजस्व प्रशासन तथा भन्सार सहजीकरण यस अवधिमा पश्चिम एसियामा जारी तनावका कारण पेट्रोलियम पदार्थ (डिजेल, पेट्रोल, मट्टीतेल) आपूर्तिमा अवरोध एवं विश्व बजारमा मूल्यवृद्धि भएको परिप्रेक्ष्यमा जनतामा सोको भार कम गर्न पेट्रोलमा लाग्ने भन्सार महसुल तथा पूर्वाधार विकास शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट्टे गरिएको छ।

अर्थमन्त्रीको संयोजकत्वमा गत चैत १९ मा केन्द्रीय राजस्व च्वावट नियन्त्रण समितिको बैठकको निर्णयानुसार राजस्व परिचालन तथा च्वावट नियन्त्रण कार्यदल गठन भई स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मस्यौदा प्राप्त भएको छ। वीरगञ्ज भन्सार कार्यालयको स्थलगत निरीक्षण तथा निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिसँग राजस्वसम्बन्धी परामर्श तथा अन्तरक्रिया सम्पन्न भएको छ। ठूला करदाता कार्यालय, मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालयलगायत ४७ कार्यालय र सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयका अधिकृतलाई अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ अनुसारको जिम्मेवारी र अधिकार क्षेत्रसहित अन्तःशुल्क अधिकृत तोकिएको छ।

आर्थिक कूटनीति र लजानी प्रवर्द्धन सघन आर्थिक कूटनीतिअनुरूप अमेरिकी सहायक विदेशमन्त्री एस. पल कपुर तथा भारत, चीन, जापान, जर्मनी, वेलायत, फिनल्यान्ड, फ्रान्स, दक्षिण कोरिया, युरोपियन युनियनलगायत राजदूतसँगको भेटवार्तामा कूटनीतिक सम्बन्ध, वैदेशिक सहायता, लगानी प्रवर्द्धन तथा द्विपक्षीय हितका विषयमा गहन छलफल भएको अर्थमन्त्री डा. बाग्लेले उल्लेख गरे। यस्तै, नेपालमा वैदेशिक लगानी भित्र्याउने सम्बन्धमा निजी क्षेत्र एवं प्रतिष्ठित वरुदाटिय कम्पनीहरूका प्रतिनिधिसँग नेपालमा लगानी सुरक्षाको प्रतिबद्धतासहित नेपालमा लगानी भित्र्याउनका लागि पहल थालिएको अर्थमन्त्रीले संसदीय समितिलाई जानकारी दिए।

काठमाडौं (प्रस)- धितोपत्र बजारमा सेयर कारोवार मापक नेप्से परिसूचक ३९ दशमलव ४४ अंकले ओरालो लागेर दुई हजार सात सय ४४ दशमलव ४० मा सीमित भएको छ। यो एक दशमलव ४१ प्रतिशतले गिरावट हो। ठूला कम्पनीको कारोवार मापन गर्ने सेन्सोटीभ परिसूचक पाँच दशमलव १५ अंकले ओरालो लागेर ४६९ दशमलव २६ मा सीमित भएको छ। कुल एक करोड ६७ लाख ७८ हजार ५५० किता सेयर रु चार अर्ब ६६ करोड ५० लाख २० हजार ६७७ मूल्यमा खरिद बिक्री भएको छ। कारोवारका आधारमा नेसनल हाइड्रोपावर, रिलायन्स स्पिनिङ मिल्स, रिडी पावर कम्पनी, शिवम सिमेन्ट र एबाइ प्यानल लिमिटेड शीर्षस्थानमा छ। नेप्सेका अनुसार, धौलागिरि लघुवित्त वित्तीय संस्था, एसबिएल डिभेन्चर, एनआईएलएस समृद्धि फन्ड दोस्रो, एनआईसी एसिया डिभेन्चर र नेपाल एसआईबी बैंक डिभेन्चरका लगानीकर्ताले कमाए। यस्तै, फस्ट माइक्रोफाइन्स लघुवित्त, कुमारी धनवृद्धि योजना, भ्रामा इनर्जी, आर्मानिभर लघुवित्त र होट फरेस्ट इनका लगानीकर्ताले भने गुमाएका छन्। कारोवार भएका कुल कम्पनीमध्ये १३ वटाको उकालो लाग्दा २५१ कम्पनीको ओरालो लागेको छ। यस्तै, पाँच कम्पनीको भने सेयर मूल्यमा कुनै परिवर्तन भएन।

मेटलाइफ र खल्टी सुरक्षाद्वारा संयुक्त रूपमा सुरक्षा ३६० डिजिटल बिमा सुरु

काठमाडौं (प्रस)- मेटलाइफ नेपाल र खल्टी सुरक्षाले संयुक्त रूपमा 'सुरक्षा ३६०' नामक डिजिटल बीमा योजना सार्वजनिक गरेका छन्। यो योजना अब खल्टी एपमार्फत सहज रूपमा उपलब्ध हुनेछ, जसले वित्तीय सुरक्षा अर्ब सरल, छिटो र पहुँचयोग्य बनाउने लक्ष्य राखेको छ। बीमा सेवा लिन अब जटिल प्रक्रिया वा लामो समय कुनैपनि आवश्यकता छैन। मोबाइल प्रयोगकर्तालाई लक्षित गरी तयार गरिएको 'सुरक्षा ३६०' योजना केही आधारभूत व्यक्तिगत विवरण भरेर केही मिनेटमै खरिद गर्न सकिनेछ। कागजी प्रक्रिया कम गर्दै र चरणहरूलाई सरल बनाउँदै, दैनिक रूपमा धेरै नेपालीले प्रयोग गर्ने डिजिटल प्लेटफर्ममार्फत सहज अनुभव प्रदान गर्ने उद्देश्यले यो योजना ल्याइएको हो। 'सुरक्षा ३६०' ले जीवन तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित विभिन्न महत्वपूर्ण सुरक्षणहरू एउटै योजनाभित्र समेटेको छ, जसले ग्राहकलाई फरक-फरक बीमा योजना व्यवस्थापन गर्नुपर्ने भन्नुबाट मुक्त बनाउँछ। यस योजनामा जीवन बीमा, दुर्घटनाबाट हुने मृत्यु तथा स्थायी अशक्तता सुरक्षण,

गम्भीर रोग बीमा तथा दुर्घटनाबाट हुने उपचार खर्चसमेत समावेश गरिएको छ।

नबिलको निःशुल्क जलन शिविरमा ८५ जनाले पाए उपचार तथा परामर्श

काठमाडौं (प्रस)- दाइको घोरहीनस्थित राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा सञ्चालन भएको नबिल निःशुल्क जलन उपचार शिविरमार्फत ८५ जनाले उपचार तथा परामर्श सेवा प्राप्त गरेका छन्। नबिल बैंक लिमिटेड र राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको आयोजना तथा सुभा कोइराला मेमोरियल अस्पतालको सहकार्यमा यही वैशाख २५ देखि २८ गतेसम्म शिविर आयोजना गरिएको थियो। शिविरमा २५ जनाको शल्यक्रिया गरिएको बैंकले जनाएको छ। त्यसमध्ये जटिल किसिमका १२ जना विरामीलाई काठमाडौं सांखुस्थित सुभा कोइराला मेमोरियल अस्पतालमा थप उपचारका लागि रिफर गरिएको छ। नबिल बैंकले काठमाडौंमा कार्यरत विशेषज्ञ चिकित्सकमार्फत विभिन्न प्रदेशका दुर्गम स्थानमा रहेका जलनसम्बन्धी विरामीलाई निःशुल्क उपचार र परामर्श दिँदै आएको छ। जलनका घटनाका पीडितलाई तत्काल र विशेष हेरचाह आवश्यक पर्दछ। तर आफ्नै ठाउँमा जलन उपचार केन्द्र नहुँदा पीडितहरूले समयमै गुणस्तरीय उपचार नपाउने अवस्था छ। जलनका कारण पीडा भोगिरहेका

व्यक्तिहरूलाई उपचार गरी उनीहरूको जीवनमा सुधार ल्याउने प्रयास स्वरूप शिविर आयोजना गरिएको बैंकको भनाइ छ। नेपालमा जलनसम्बन्धी घटनाका पीडितले अझै पनि उचित उपचार नपाएर बस्नुपर्ने अवस्था छ, नबिल बैंकले आफ्नो संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत विभिन्न प्रदेशका दुर्गम क्षेत्रमा रहेका जलनका विरामीलाई लक्षित गरी शिविर सञ्चालन गरेको हो। नबिल बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सिइओ) मनोजकुमार ज्ञवालीले भने। बैंकले यसअघि सुदूरपश्चिम, कर्णाली र मधेश प्रदेशमा यसप्रकारका शिविर आयोजना गरिसकेको छ। राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा जलनसम्बन्धी विशिष्ट प्रकारको सेवा उपलब्ध हुन नसकेको अवस्थामा शिविरले जलनका विरामीलाई धेरै राहत पुर्याएको प्रतिष्ठानका निमित्त निर्देशक तथा सहप्राध्यापक डा. सुरेश रसाइलीले बताए। 'यस प्रकारको सेवा उपलब्ध नभएको ठाउँमा २५ वटा शल्यक्रिया हुनु निकै कल्याणकारी काम हो। जलनको पीडा भोगेका विरामीको पीडा कम गर्न खटिनुभएका कर्मचारी र आर्थिक रूपमा सहयोग गर्नु हुने नबिल बैंकलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु, डा. रसाइलीले भने। आगामी दिनमा पनि यसप्रकारको सहकार्यको आशा गरेको उनले बताए। बैंकले यसअघि मधेश प्रदेशमा वैशाख १७ गतेदेखि आयोजना गरेको चार दिने शिविरबाट १५० जनाले उपचार तथा परामर्श पाएका थिए। यस्तै गत फागुन १२ देखि १४ सम्म सुदूरपश्चिमको धनगढीमा सञ्चालन भएको शिविरमार्फत ६५ जना र चैत २७ गतेदेखि कर्णाली प्रदेशको सुर्खेतमा सञ्चालन भएको शिविरमा १९४ जनाले उपचार तथा परामर्श पाएका थिए।

मुक्तिनाथ कृषि कम्पनी लि.
MUKTINATH KRISHI COMPANY LTD.
An Associate Company of Muktinath Bikas Bank

Basundhara Ringroad, Kathmandu Nepal
Tel: +977-1-4950097
Email: info@muktinathkrishi.com
Web: www.muktinathkrishi.com

Unaudited Financial Results (Quarterly)
3rd Quarter of financial Year 2082/83

Quarterly Statement of Financial Position
As at 30th Chaitra 2082 (13th April 2026) Amount in Rs

Particulars	MKCL	
	Upto this quarter (30 th Chaitra, 2082)	Corresponding Previous Year Quarter (31 st Chaitra, 2081)
ASSETS		
Non-Current Assets		
Property, Plant and Equipments	181,973,630	150,596,791
Biological Assets	-	115,000
Intangible Assets	6,039,546	5,616,060
Investment	225,793,979	126,428,500
Total Non-Current Assets	413,807,155	282,756,351
Current Assets		
Inventories	137,516,402	227,194,779
Trade and Other Receivables	802,754,846	681,511,334
Income Tax Assets	12,575,314	6,880,370
Prepayments	1,505,664	1,213,636
Cash & Cash Equivalents	8,337,154	37,469,392
Deferred Tax Assets	26,649,737	27,402,668
Total Current Assets	989,339,116	981,672,179
Total Assets	1,403,146,271	1,264,428,530
EQUITY AND LIABILITIES		
Equity		
Equity Share Capital	756,000,000	700,000,000
Other Equity	28,342,982	(8,784,352)
Total Equity	784,342,982	691,215,648
Liabilities		
Non-Current Liabilities		
Deferred Tax Liabilities	-	-
Total Non-Current Liabilities	-	-
Current Liabilities		
Trade and Other Financial Liabilities	464,831,597	330,674,448
Provisions	8,486,648	5,212,082
Short Term Loan	145,485,045	237,326,352
Total Current Liabilities	618,803,290	573,212,882
Total Equity and Liabilities	1,403,146,271	1,264,428,530

Quarterly Statement of Profit or Loss
For the period ended As at 30th Chaitra 2082 (13th April 2026) Amount in Rs

Particulars	MKCL	
	Upto this quarter (30 th Chaitra, 2082)	Corresponding Previous Year Quarter (31 st Chaitra, 2081)
Revenue from Operations	467,904,985	489,048,461
Less: Cost of Goods Sold	380,953,736	392,614,011
Gross Profit	86,951,249	96,434,450
Other Income	7,164,455	8,051,683
Total Income	94,115,703	104,486,133
Operating Expenses		
Personnel Expenses	42,555,154	40,455,275
Other Operating Expenses	44,982,393	24,324,482
Financial Expenses	16,277,522	9,803,426
Depreciation and Amortisation Expenses	10,005,386	7,412,916
Total Operating Expenses	113,820,454	81,996,099
Non Operating (Income)/Expenses	58,000	41,000
Total Expenses	113,878,454	82,037,099
Profit/(Loss) before Income Tax	(19,762,751)	22,449,033
Tax Expenses		
Current Tax	-	-
Deferred Tax	-	-
Total Tax Expenses	-	-
Profit/(Loss) for the Period	(19,762,751)	22,449,033
Basic Earning Per Share (EPS)-Annualized	(3.49)	4.28

वित्तीय विवरण:
कम्पनीको हिसाब किताबको लेखांकन अनुसार आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को माघ ०१ देखि चैत ३० सम्मको आर्थिक विवरण निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

(क) **वैसाख अर्धवर्षको बालबात, नाफा नोक्सान सम्बन्धी विवरण:**
आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को कम्पनीको त्रैमासिक अर्धवर्षको लेखापरीक्षण नभएको वित्तीय विवरण अनुसूची १ मा प्रस्तुत गरिएको छ। साथै, त्रैमासिक अर्धवर्षमा सम्बन्धित पसहर बीच कम्पनीको निर्वमित व्यवसायिक कारोवार अर्धवर्ष अन्तर्गत भएको छैन।

(ख) **न्यूनतम रूपमा प्रमुख वित्तीय अनुपातहरू जस्तै: प्रति शेयर आम्दानी, P/E ratio, प्रति शेयर नेटवर्क, प्रति शेयर कुल सम्पत्तिको मूल्य, तरलता अनुपात सम्बन्धी विवरण:**

विवरण	चाहूँ आर्थिक वर्षको तेस्रो त्रैमाससम्म (अपरिष्कृत)	अधिल्लो आ.व. को तेस्रो त्रैमास
शुद्ध पुँजीको अनुपात	१९%	३%
प्रति शेयर कमाई (वार्चिक)	२.४९	४.२८
प्रति शेयर नेटवर्क	१०३.७७	९८.७७
प्रति शेयर बजार मूल्य (अन्तिम मूल्य)	१३५.५०	१६९.०६
मूल्य र आम्दानी अनुपात	(३६.९.९८)	३७.२४
सम्पत्तिमा प्रतिफल	(१.४९%)	१.७८%
पुँजीमा प्रतिफल	(२.४२%)	३.२५%
चाहूँ अनुपात	१.६०	१.७१

(क) **व्यवसायकीय विवरण:**
कम्पनीको वित्तिको अवस्था बमोजिम खरिद व्यवस्थापन गरी व्यवसाय गरेको कारण त्रैमासिक अर्धवर्षमा कम्पनीको मौज्जत अधिल्लो वर्षको सोझै अर्धवर्षको त्रैमासिकको तुलनामा घटेको छ। यस्तै, अधिल्लो वर्षको त्रैमासिकको तुलनामा प्रतिनिधि सभाको चुनाव लगायतका कारण जम्मा आम्दानी र अपेक्षित सकल नहुँदा तरलता घटेको छ।

(ख) **आगामी अर्धवर्षको व्यवसायिक योजना सम्बन्धमा व्यवस्थापनको विवरण:**
पूर्व तयारी भइसकेको बस्तु तथा सेवाहरूको कारोवार, सरकारी परियोजनाहरूको कार्यान्वयन र धान रोप्ने मौसम भएको कारण व्यवसायमा उल्लेख्य वृद्धि भई आगामी त्रैमासिक अर्धवर्षमा व्यवसाय र नाफाकारमा बृद्धि हुने देखिन्छ।

(ग) **वित्तिको अनुभवबाट, संगठित संस्थाको मौज्जत, नाफा वा न्यून प्रवृत्तमा तात्त्विक अन्तर पार्न सक्ने क्षमता, अवस्था आदी भएमा सो सम्बन्धी विश्लेषणात्मक विवरण:**
सरकारी बजेट कार्यान्वयनको अवस्था, मौसमको प्रभाव, बजारको अवस्था इत्यादीको कारण नाफा तथा न्यून प्रवृत्तमा तात्त्विक अन्तर गर्न सक्छ, जसलाई सन्तुलनमा राख्न कम्पनीले विभिन्न व्यवसायिक रणनीतिहरू तथा कार्ययोजना तय गरेको छ।

(घ) **कानूनी कारवाही सम्बन्धी विवरण**
तेस्रो त्रैमासिक अर्धवर्षमा संगठित संस्थाले वा संस्थाको विरुद्ध कुनै मुद्दा दायर भएको छैन।

(ङ) **संगठित संस्थाको संस्थापक वा संचालकले वा संस्थापक वा संचालकको विरुद्धमा प्रचलित नियमित अवस्था वा फौजदारी अपराध गरेको सम्बन्धमा कुनै मुद्दा दायर गरेको वा संस्थापक वा संचालकको विरुद्धमा प्रचलित नियमित अवस्था वा फौजदारी अपराध गरेको सम्बन्धमा कुनै मुद्दा दायर गरेको जानकारी कम्पनीलाई प्राप्त भएको छैन।**

(च) **संगठित संस्थाको शेयर कारोवार सम्बन्धी विवरण:**
क) **शेयर बजारमा भएको संगठित संस्थाको शेयरको कारोवार सम्बन्धमा व्यवस्थापनको धारणा:**
यस कम्पनीको शेयरहरू नेपाल धितोपत्र बोर्डको रेखदेखमा खुल्ला बजारले तय गरेको मूल्य बमोजिम निर्वमित रूपमा कारोवार भइरहेको छ।

(छ) **वैसाख अर्धवर्षको शेयरको अधिकतम, न्यूनतम, अन्तिम मूल्य, कारोवार भएको कुल दिन तथा कारोवार संख्या:**

कारोवार मूल्य	न्यूनतम मूल्य	अन्तिम मूल्य	कारोवार भएको कुल दिन	जम्मा कारोवार संख्या	कुल कारोवार शेयर संख्या
१९०९	१९०८	१९२६.४०	४३	४०५२	२,६९,७०८

(ज) **समस्या तथा चुनौती:**
क) **आन्तरिक समस्या तथा चुनौतीहरू:**
कम्पनीले आ.व. २०८२/८३ को तेस्रो त्रैमासिकमा सूचनात्मक प्रकृतिका आन्तरिक समस्या तथा चुनौतीहरूको सामना गर्नुपरेको छैन।

(ख) **बाह्य समस्या तथा चुनौतीहरू:**
जेनेजी आन्दोलन पश्चात बजारमा व्यापारिक गतिविधिमा भएको सुस्तता, चुनाव, अन्तर्राष्ट्रिय सन्ध्याई शुक्रवातमा भएको उतार ह्रास इत्यादीको कारण बस्तु तथा सेवाको व्यवसाय तेस्रो त्रैमासिकको लागि तयार भएको व्यवसायिक योजना बमोजिम हुन नसकी नाफाकारमा समेत कमी भएको छ।

(ग) **रणनीतिहरू:**
उल्लेखित समस्या तथा चुनौतीहरूलाई न्यूनिकरण गर्नको लागि दृष्टान्तबमोजिमका रणनीतिहरूको विकास गरेको छ। अ. बजार विस्तार तथा बिक्री अभिवृद्धि गर्न ग्रामीण तथा सम्भावित नयाँ बजारहरूमा डिजिटल नेटवर्क विस्तार गर्ने, किसान केन्द्रित प्रचार प्रसार कार्यक्रम संचालन गर्ने तथा बजार माग अनुसारका उत्पादनहरू उपलब्ध गराउने।
आ. शाहक तथा किसानसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध मजबुत बनाउन Field Demonstration, Farmers Training, प्राविधिक परामर्श जस्ता कार्यक्रमहरूलाई बृद्ध रूपमा संचालन गर्ने।
इ. वित्तीय अनुशासन तथा न्यून प्रवृत्त व्यवस्थापन गर्न बक्यौता अनुसूचीलाई प्रभावकारी बनाउने, अनावश्यक खर्च नियन्त्रण बिक्री कार्य प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउने।
ई. वित्तीयकारी संस्थाहरूसँगको सार्फेदारीमा सेवा व्यवसायको विकास र विस्तार।
ए. परियोजनामा आधारित व्यवसायहरूको व्यापक वृद्धि।

(घ) **संस्थागत सुशासन:**
कम्पनीले संस्थागत सुशासन कायम गर्नको विभिन्न किसिमका नीतिनियम, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरू निर्माण गरी त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरेको छ। संचालक समितिको नियमित बैठक, संचालकहरूको नेतृत्वमा लेखा परीक्षण समिति सहित विभिन्न समितिले मार्फत आन्तरिक नियन्त्रण गर्ने अत्यास अवलम्बन तथा योजना र मागमा आधारित खर्च गर्ने प्रणालीको अवलम्बन गरेको छ।

(ङ) **सत्य, तथ्यता सम्बन्धमा अग्रसूच/कार्यकारी प्रमुखको उद्घोषण:**
आजका मिति सम्म यस प्रतिवेदनमा उल्लेखित जानकारी तथा विवरणहरूको शुद्धता सम्बन्धमा म व्यक्तिगत रूपमा उत्तर दायित्व लिन्छु। साथै म यो उद्घोषण गर्दछु कि मैले जाने बुझ्ने सम्म यस प्रतिवेदनमा उल्लेखित विवरणहरू सत्य, तथ्य र पूर्ण छन् र लगानीकर्ताहरूलाई सूचित निर्णय लिन आवश्यक कुनै विवरण, सूचना तथा जानकारीहरू लुकाएको छैन।